

которого предложены пути решения основных проблем предприятий данной отрасли. Комплекс предложенных мероприятий позволит сократить время простоя оборудования и увеличить производительность предприятия, а также минимизировать потери, связанные с браком продукции.

Ключевые слова: система менеджмента качества, Total Productive Maintenance, черная металлургия.

In article actions for quality management system improvement at the enterprises of ferrous metallurgy are developed. The analysis of branch of ferrous metallurgy on the basis of which solutions of the main problems of the enterprises of this branch are offered was carried out. The complex of the offered actions will allow to reduce an idle time of the equipment and to increase productivity of the enterprise, and also to minimize the losses connected with marriage of production.

Keywords: the quality management system, Total Productive Maintenance, the ferrous metallurgy.

УДК 658. 562. 4

Т. В. БІЛОКОНЬ, студентка, НТУ «ХПІ»,

О. К. ПОЗДНЯКОВА, студентка, НТУ «ХПІ».

ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ЯК ЗАПОРУКА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

В роботі досліджуються проблеми управління якістю на вітчизняних підприємствах та запропоновано заходи щодо обов'язкового впровадження сертифікації на відповідність МС ISO 9000 на підприємствах України.

Ключові слова: система управління якістю, стандарти ISO, заходи.

Вступ. На сьогоднішній день все більша кількість українських підприємств починає приділяти належну увагу такому важливому аспекту виробничої діяльності як управління якістю продукції, що виготовляється.

В першу чергу це пов'язано з тим, що потенційні споживачі все більше уваги приділяють якості споживаної продукції, а саме – бажання споживати екологічно чисту продукцію без пестицидів, генетично модифікованих організмів та інших шкідливих додавань.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання якості продукції досліджували як зарубіжні так і вітчизняні вчені: В. Гиссин, А. Гличев, О. Глудкин, А. Гусаров, В. Кривощоків, М. Круглов, Ю. Лопатинський, И. Мазур, В. Момот, О. Мороз, Л. Ткачук, О. Царенко, В. Шапиро, М. Шаповал. Водночас залишається велика кількість невирішених питань у даній сфері.

Мета досліджень. Метою написання даної статті є управління якістю продукції, що являє собою сукупність принципів, методів і дій, спрямованих на досягнення оптимального рівня якості, який буде задовольняти вимогам стандартів і нормативно-технічних документів.

Основними проблемами і недоліками системи управління якістю на українських підприємствах є:

- недостатня кількість законів і підзаконних актів, що регулюють управління якістю;
- нечітке формулювання або можливість двозначного трактування існуючих нормативно-правових документів;
- неефективний вибір системи оплати праці (так, наприклад, відрядна система оплати праці може залучити за собою збільшення кількості браків на виробництві);
- керівники підприємств несуть недостатню відповідальність за неналежне виконання вимог, існуючих в Україні стандартів;
- корумпованість державних служб, що виконують санітарно-епідеміологічний, метрологічний та інші обов'язкові види контролю на підприємстві;
- неефективність системи підготовки та перепідготовки кадрів підприємства;
- недостатня мотивація персоналу;
- відсутність чітко сформульованої на підприємстві системи управління якістю і належного її застосування;
- недосконалість і відсутність сертифікації систем якості на відповідність ISO: 9001.

Матеріали досліджень. Системи управління якістю – це сукупність структури і процедур, процесів і ресурсів, необхідних для реалізації управління якістю. Згідно з даними міжнародної організації по стандартизації (ISO), ISO 9000 – серія міжнародних стандартів, що описують вимоги до системи менеджменту якості організацій і підприємств. Ці стандарти визначають систему управління якістю. ISO 9001:2008 встановлює вимоги до системи менеджменту якості, ISO 9000 містить основні поняття і словник. Сертифікація проводиться по єдиному стандарту з цієї серії, що містить вимоги: ISO 9001.

Історія впровадження стандарту серії ISO 9001 в Україні нараховує вже більше 15 років. За цей час стандарт перетворювався і вдосконалювався 2 рази: в 2000 та в 2008 році. Як відомо, впровадження стандартів ISO несе добровільний характер, але цього недостатньо хоча б для того, щоб покращити імідж української продукції на світовому ринку. По стану на 2008 рік в Україні було

сертифіковано згідно з вимогами ISO 9001 600 систем, в той час як у Європі – 400 тисяч систем.

З усього вищевикладеного матеріалу можна зробити висновок, що проблемами, які найбільш гостро потребують вирішення, є неефективна система управління якістю і недостатня мотивація персоналу з недоцільним вибором системи оплати праці.

Альтернативним вирішенням цієї проблеми може виступити загальне впровадження на підприємствах України обов'язкового проходження сертифікації на відповідність МС ISO 9000.

Результати досліджень. Ефективність запропонованого авторами заходу підтверджується успішним досвідом впровадження даної системи в таких успішних і економічно розвинених державах як Великобританія, Німеччина, Японія та інших. Отримання сертифікату на відповідність ISO зможе не тільки збільшити ступінь довіри споживачів до вітчизняних виробників, але і зменшити кількість браку, а відповідно збільшити ступінь задоволеності замовників придбаною продукцією, знизити витрати і оптимізувати організаційну структуру підприємства.

Для практичного впровадження даної системи необхідно:

- в першу чергу, втручання держави – стимулювати до співпраці вітчизняні підприємства з тими постачальниками, у яких практично використовується дана система управління якістю;

- підготовка і навчання кадрів елементам методології використання системи управління якістю;

- залучення коштів інвесторів з метою використання їх у заходах щодо впровадження системи управління якістю;

- державна пропаганда стандартів ISO.

Особливо важливим є обов'язкове використання стандартів ISO в таких галузях як машинобудування, металургія, легка та хімічна промисловість. Це пояснюється тим, що продукція цих промисловостей має високий потенціал у виробництві і у майбутньому експорту за кордон.

Область застосування сімейства стандартів ISO не обмежується виробництвом, адже діяльність будь-якої організації, виробника чи дистриб'ютора, може бути представлена як система процесів. У цій системі на вході є певні ресурси, а

на виході – різна продукція. Важливою особливістю стандартів ISO:9001 є їх універсальність для будь-якої сфери бізнесу.

На даний момент на українських підприємствах для перевірки якості продукції функціонує відділ технічного контролю – самостійний підрозділ виробничої організації, який здійснює незалежний контроль відповідності продукції встановленим вимогам і гарантує цю відповідність споживачеві. Діяльність цього підрозділу не є достатньо ефективною, адже спираючись на власний досвід українських підприємств, у 10% випадків брак виявляють безпосередньо споживачі, що свідчить про незадовільну роботу відділу технічного контролю, про недостовірність результатів контролю та низький рівень професіоналізму робітників.

Обов'язкове впровадження на українських підприємствах стандарту серії ISO зробить успішними, результативними та ефективними не тільки організації, але і всю країну в цілому.

Другою виділеною серед інших проблем є недостатня мотивація персоналу і вибір неефективної для конкретних робіт системи оплати праці. Найчастіше на виробничих підприємствах для винагороди робочого персоналу за виконану роботу використовується відрядна система оплати праці; працівник отримує заробітну плату за реально підраховані результати праці. В результаті персонал буде прагнути швидше виконати роботу, роблячи акцент не на її якість, а на кількість. Таким чином, у більшості випадків збільшується число браку, а відповідно і витрати робочого часу, і сировини та матеріалів. Саме тому керівнику підприємства необхідно більш відповідально ставитися до вибору системи оплати праці.

Так само для удосконалення системи контролю якості необхідно посилити державний контроль якості продукції підприємства; удосконалити систему мотивації персоналу, застосовуючи в сукупності психологічні та матеріальні методи мотивації.

Висновки. Таким чином, удосконалення системи управління якістю на українських підприємствах, в основі яких покладено обов'язкове проходження сертифікації на відповідність за стандартами МС ISO 9000, допоможе підвищити конкурентоспроможність продукції, що випускається, і досягнути процвітання та стабілізації економічного стану України.

Список літератури: 1. Момот О. І. «Проблеми сертифікації систем якості»: Навчальний посібник. – ДонГТУ. -2000 2. Кане М. М. «Системи, методи та інструменти менеджменту якості». – Київ. -2009. – 559с. 3. Калашнік І. І. «Контроль та управління якістю продукції на промислових підприємствах»: стаття. – Гум. ун-т «ЗІДМУ». – 2009. – с. 53-58. 4. Гисин В. І. «Управління якістю» МарТ, ІКЦ "МарТ". – 2003; 5. Кривошёрков В. Е. «Третий сборник научных трудов по менеджменту качества / надёжности / безопасности». – Одесса: УАЯ-КВЕ, 2012. – 149 с. 6. Мазур И. И., Шапиро В. Д. – «Управление качеством». – Высшая школа. -2003. – 336 с.

Надійшла до редколегії 21. 10. 2012

УДК 658. 562. 4

Впровадження системи контролю якості на вітчизняних підприємствах як запорука економічного розвитку України / Білоконь Т. В., Позднякова О. К. // Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємства – Харків: НТУ «ХПІ». – 2012. – № 58(964). – С. 8–12. – Бібліогр.: 6 назв.

В работе исследованы проблемы управления качеством на отечественных предприятиях и предложены мероприятия по обязательному внедрению сертификации на соответствие МС ISO 9000 на предприятиях Украины.

Ключевые слова: система управления качеством, стандарты ISO, мероприятия.

In this work the problems and of quality control in native enterprises and measures are offered on obligatory introduction of certification for compliance with MS ISO 9000 for enterprises of Ukraine.

Keywords: quality management system, standards ISO, events.

УДК 681. 83

О. Б. БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ, канд. техн. наук, доц., НТУ «ХПІ»

АНАЛІЗ МЕТОДІВ ЦІНОУТВОРЕННЯ В ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЦІ УКРАЇНИ

В роботі досліджено сучасний стан електроенергетики України. Розглянуто принципи формування тарифів на електричну та теплову енергію. Наведено вимоги до системи тарифів на електричну енергію. Проаналізовано основні методи ціноутворення при виробництві та транспортуванні електроенергії, проведено їх порівняльний аналіз. Запропоновано нову модель ціноутворення електроенергії для населення, яка ґрунтується на розробці «тарифного меню».

Ключові слова: електроенергетика, ціноутворення, тарифи, ціна електроенергії.

Вступ. Електроенергетика є базовою галуззю народногосподарського комплексу України, а використання електроенергії – рушійною силою науково-технічного прогресу [1]. Галузь впливає на територіальну організацію продуктивних сил. Достатня кількість електроенергії має комплексоформуюче значення і притягує до себе підприємства та виробництва, в яких частка енергетичних витрат у собівартості готової продукції значно більша, порівняно з традиційними галузями промисловості. У ряді районів України (Донбас, Придніпров'я) вона визначає виробничу спеціалізацію, є основою формування територіально-виробничих комплексів. Розміщення електроенергетики залежить від двох факторів: наявності паливно-енергетичних ресурсів і споживачів електроенергії. Провідна роль в електроенергетиці належить теплоелектростанціям – ДРЕС і

О. Б. Білоцерківський, 2012